

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

Інститут інформаційних технологій
і засобів навчання
НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-
освітніх інновацій

РОЗВИТОК ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Вчитель – це агент змін

**Умотивований учитель - це вчитель, який має свободу
творчості й розвивається професійно
(НУШ)**

«...завжди, коли починаєш зміни, є агенти змін, які підтримують; є ті, хто чинить опір; є ті, хто чекає і дивиться, до чого це все приведе. Але в нас немає часу і ресурсу боротися з тими, хто чинить опір. Наше завдання – підтримати тих агентів змін, які роблять, і разом з ними боротися за ту частину, яка визначається...», – П. Хобзей, 2019, з інтерв'ю <https://osvita.ua/school/reform/58418/>

Розвиток цифрової компетентності вчителя є важливим питанням, що пов'язане з викликами сучасного інформаційного суспільства та швидкоплинними технічними й технологічними процесами.

Вчителі, як основні агенти змін у системі шкільної освіти, повинні йти в ногу з часом, швидко та ефективно реагувати на виклики XXI століття, бути здатними використовувати новітні цифрові засоби, вміти створювати відповідне середовище для своїх учнів, знати шляхи та засоби безпечного поводження у мережі Інтернет та вміти захищати особисту інформацію у цифровому просторі.

У 2018 р. європейською спільнотою було розроблено рамку цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu), що розроблена на основі концептуальної моделі і є науково обґрунтованою структурою, що детально описує компетентність вчителя у цифрових технологіях. Дана рамка спрямована на вчителів та викладачів на всіх рівнях освіти, від раннього дитинства до вищої освіти та освіти для дорослих, включаючи загальну та професійну освіту та навчання, освіту з особливими потребами та контексти неформального навчання. DigCompEdu детально описує 22 компетентності, організовані в шести галузях. Основна увага зосереджена не на технічних навичках, а на деталізації того, як цифрові технології можуть бути використані для розвитку та використання інновацій у сфері освіти та

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

навчання. Рамка DigCompEdu сприяє нещодавно ухваленій Європейською Комісією програмі підготовки кадрів для Європи межах програми «Європа 2020».

Цифрова компетентність включає в себе впевнене, критичне та відповідальне використання та взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі у суспільстві. Це включає в себе інформаційну грамотність та грамотність даних, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпеку (включаючи цифрове благополуччя та компетентності, пов'язані з кібербезпекою) та розв'язання проблем.

Рамка для освітян визначає цифрову компетентність, вміння використовувати цифрові технології для підтримки творчості, активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими людьми для досягнення особистих, соціальних або комерційних цілей. Вона включає цифрову та інформаційну грамотність, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (зокрема програмування), кібербезпеку та вирішення проблем.

Рис.1. Шість галузей цифрової компетентності вчителя (DigCompEdu)[2,4]

До поданих на Рис.1 шести галузей відносяться наступні:

- Професійна залученість, спрямована на використання професійного середовища, тобто використання педагогами цифрових технологій у професійній взаємодії з колегами, учнями, батьками та іншими зацікавленими особами та на власний індивідуальний професійний розвиток, а також на розвиток установи.
- Цифрові ресурси - необхідні для ефективного і відповідального використання та створення контенту, а також для обміну цифровими ресурсами для потреб навчання.
- Викладання та навчання – сфера, спрямована на управління та організацію цифрового використання технологій для потреб викладання та навчання.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

- Оцінювання – галузь, що призначена для використання цифрових стратегій для підтримки процесів оцінювання.
- Розширення можливостей учнів - зосереджена на використанні потенціалу цифрових технологій для здійснення навчання учнів.
- Сприяння цифровій компетентності учнів - спрямована на розвиток таких професійних компетентностей, що сприяють формуванню цифрової компетентності учнів та студентів.

Ядро структури DigCompEdu визначається в межах сфер 2-5. Разом ці сфери пояснюють сутність цифрової педагогічної компетентності педагогів, тобто педагогам з цифровою компетентністю необхідно розвивати ефективні, інклюзивні та інноваційні стратегії викладання та навчання. Галузі 1, 2 і 3 мають бути закріплені на етапах, характерних для будь-якого навчального процесу, незалежно від того, чи підтримуються вони ІКТ. Складові, які перераховані в цих сферах, детально описують, як необхідно здійснювати ефективне та інноваційне використання цифрових технологій при плануванні (галузь 2), реалізація навчання (галузь 3), оцінювання (галузь 4) викладання та навчання. Галузь 5 визначає потенціал цифрових технологій для здійснення стратегій навчання та навчання, орієнтованих на учнів. Ця галузь є трансверсальною (наскрізною) для інших галузей 2, 3 і 4, тобто вона містить керівні принципи, які стосуються складових інших галузей, а також доповнюють їх.

Рис.2. Поступ педагога у розвитку цифрової компетентності[3,4].

Запропонована модель є моделлю поступу цифрової компетентності педагога і має на меті допомогти педагогам зрозуміти їхні особисті сильні та слабкі сторони, описуючи різні етапи або рівні розвитку цифрової компетентності. Для зручності

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

використання, ці етапи розвитку цифрової компетентності пов'язані з шістьма рівнями знань, які використовуються іншими спільними європейськими рамками. Слід зазначити, що етапи розвитку цифрової компетентності та їхня логіка розвитку розроблені у відповідності таксономії Блума, що застосовано до пояснення когнітивних етапів прогресу у навчанні. Так, рівні розвиненості цифрової компетентності розподілені за принципом зростання від А1 до С2. (новачок, дослідник, інтегратор, експерт, лідер, піонер) (Рис.2).

Взаємодія з цифровими технологіями та змістом передбачає відкрите та перспективне ставлення до їхнього розвитку. Водночас це потребує критичного аналізу, обґрунтованості, надійності та впливу інформації і даних, які доступні через цифрові засоби, а також етичного, безпечного та відповідального підходу до використання цих інструментів педагогами.

Вчителі створюють, використовують та поширюють серед колег ресурси, які розвивають як фахові компетентності, так і цифрові навички та компетентність. Для прикладу, можна звернути увагу на подані нижче ресурси:

Рис. 3 Віртуальна школа ІКТ – дистанційний майданчик для навчання вчителів

Віртуальна школа ІКТ пропонує на постійні основи 10 дистанційних курсів за такими темами:

Курс 1. Хмарні сервіси для навчання

Курс 2. Блог вчителя на **Blogger**

Курс 3. Персональний сайт вчителя на платформі **WIX**

Курс 4. Сервіси **Web 2.0** – інструмент для творчості.

Курс 5. Використання Інтернету та хмарних технологій для дистанційного та перевернутого навчання. Віртуальна школа **Moodle**

Курс 6. Створення власних мультимедійних матеріалів

Курс 7. Застосування Office 365 в педагогічній діяльності

Курс 8. Сервіси Web 2.0 (частина 2)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

Курс 9. Створення власного дистанційного курсу (за зразком Віртуальної школи ІКТ)

Курс 10. «Цифрові компетентності сучасного вчителя (стартовий курс)»

Реєстрацію на курси Віртуальної школи ІКТ відкрито постійно! <http://i-math.com.ua/vsikt/sample-page/programa/>

Онлайн-трансляція Відбудеться в четвер, 12 грудня о 18:00

ВЕБІНАР ОНЛАЙН
БУЛІНГ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ЯК РОЗПІЗНАТИ ТА ЯК ДІЯТИ

18:00 12 грудня, четвер 2 академічні години

Маніленко Інна Володимирівна

24 : 20 : 59 : 37

Булінг в освітньому середовищі: як розпізнати та як діяти

2503 0

Стежити

1 година, 30 хвилин

Маніленко Інна Володимирівна

Зареєструватись на вебінар

Роздрукувати пропозицію до плану підвищення кваліфікації

Рис.4. Портал «Всеосвіта»

Портал «Всеосвіта» є Всеукраїнським експериментом, затвердженим постановою КМУ № 800 від 21.08.2019 р., де вчителі можуть підвищувати кваліфікацію та отримати офіційний сертифікат. Пропонуються різноманітні курси для вчителів різних предметів, серед тематик «Цифрові практики Нової української школи: створення відео проекту», «Розроблення і використання цифрового освітнього контенту в освітньому процесі Нової української школи», «Розвиток цифрового інтелекту учителя: путівник по цифрових інструментах в ефективній організації і проведенні освітнього процесу» та ін.

ОСВІТОРІЯ НОВИНИ ЖУРНАЛ АФІША БЛОГИ БЕРИ Й РОБИ osvitoria.org

Цифрова компетентність: що повинні вміти вчителі

Рис.5. Освіторія. Потрал для вчителів.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

«Освіторія» є блогом для вчителів, де розміщуються освітні новини, різноманітні матеріали, що можуть бути корисними для вчителя, серед яких: «Цифрова компетентність: що повинні вміти вчителі» - <https://osvitoria.media/experience/tsyfrova-kompetentnist-shho-povynni-vmity-vchyteli/> та ін.

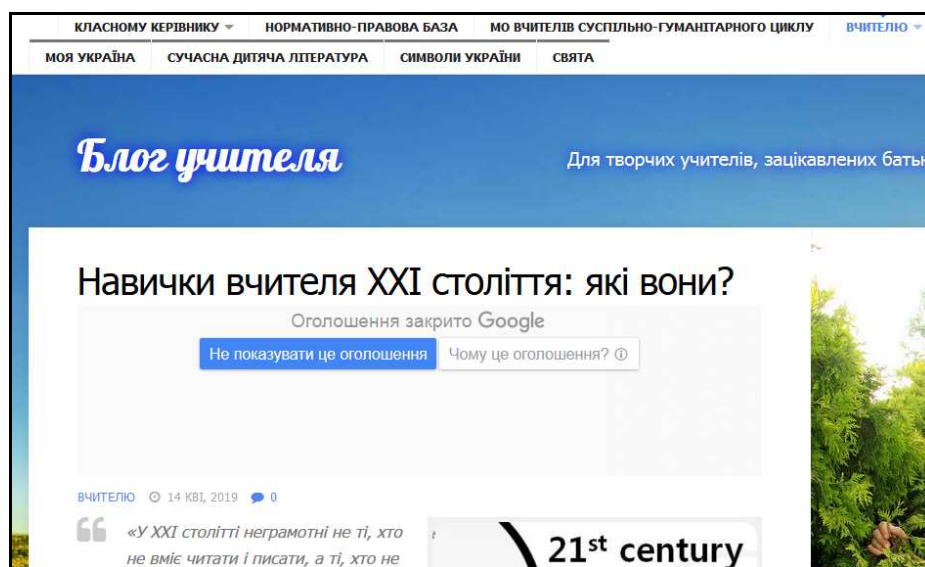

Рис.6 Блог вчителя «Навички XXI століття»

Блог вчителя «Навички XXI століття» є прикладом авторського блогу, який веде вчитель. Для вчителів пропонуються конспекти уроків, тести, презентації. Цікавими є віртуальні екскурсії, проекти та різноманітні заходи для учнів - <https://uchilka.in.ua/>.

Цікавим є ресурс, що призначений для вчителів, студентів та науковців «Educators Technology».

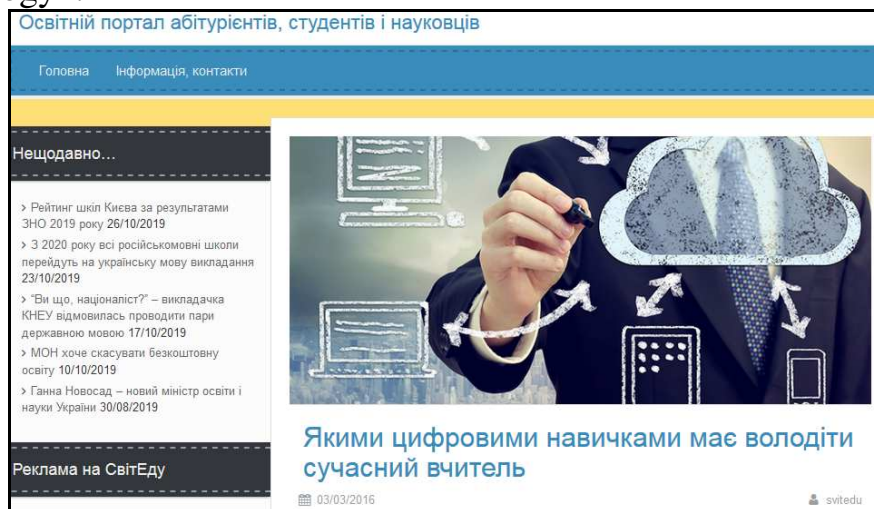

Рис.7. Блог «Educators Technology» - <https://svitedu.com.ua/yakimi-tsifrovimi-navichkami-maye-voloditi-suchasniy-vchitel/>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2019

Блог Educators Technology поділився описом важливих педагогічних умінь, серед яких є десять цифрових навичок:

- Знаходити і оцінювати навчальні онлайн-матеріали;
- Створювати візуально цікаві матеріали;
- Створювати віртуальні майданчики для свого класу: блоги, сайти, вікі-платформи;
- Вміти ефективно шукати інформацію в мережі;
- Використовувати можливості соціальних мереж для професійного розвитку;
- Рекомендувати і поширювати навчальні ресурси;
- Створювати, редагувати і поширювати цифрові портфоліо;
- Створювати, редагувати і поширювати мультимедійний контент;
- Використовувати онлайн-інструменти для впровадження сучасних педагогічних практик: перевернутий клас, змішане навчання, мобільне навчання, проектне навчання і т.д.
- Налаштовувати зв'язки з іншими викладачами.

Ключові слова: *цифрова компетентність, ключова компетентність, рамка цифрової компетентності, вчитель, блог, ІКТ.*

Список використаних джерел

1. Блог «Educators Technology» - <https://svitedu.com.ua/yakimi-tsifrovimi-navichkami-maye-voloditi-suchasniy-vchitel/>
2. Блог вчителя «Навички XXI століття» - Блог «Educators Technology» - <https://svitedu.com.ua/yakimi-tsifrovimi-navichkami-maye-voloditi-suchasniy-vchitel/>
3. Всеосвіта. Віртуальна школа ІКТ - <http://i-math.com.ua/vsikt/sample-page/programa/>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України . – 2016 . – С . 11–12 [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Освіторія. Потрал для вчителів - <https://osvitoria.media/experience/tsyfrova-kompetentnist-shho-povynni-vmiti-vchyteli/>
6. Цифрова компетентність вчителя DigCompEdu. Дистанційна освіта. Блог про дистанційне та змішане навчання інформатики. Технології та системи дистанційного навчання. Moodle. – Режим доступу: <https://www.dystosvita.blogspot.com/2018/04/digcompedu.html>
7. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: the Conceptual Reference Model. – Режим доступу: <https://www.ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digcomp-20-digital-competence-framework-citizens-update-phase-1-conceptual-reference-model>
8. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. – 2017. - [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://www.ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu.pdf>

Матеріал підготувала: **О.В.Овчарук**

Адреса: Україна, 04060, м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
тел./факс: (044) 440-47-03

<http://iitlt.gov.ua>

e-mail: iitlt@iitlt.gov.ua